

Torsdagen den 13 mars

Kl. 10.00

*Anmälan om utsedda
statsråd och regerings-
förklaring***1 § Anmälan om utsedda statsråd och regeringsförklaring****Anf. 1** Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! Ledamöter av Sveriges riksdag!

Sverige är ett land i sorg. Våldet har tvingat sig på oss. Vi känner smärta och vrede. Men samtidigt också närhet och nationell samhörighet.

Vi förenas kring de värden som är gemensamma i vårt land – kring freden och friheten, kring demokratin och öppenheten. Vi förenas också i en obetvinglig beslutsamhet att detta skall *inget* – allra minst våldet – få oss att ge upp.

Det Sveriges folk nu väntar sig är att vi tar ett gemensamt ansvar för vårt land och dess framtid utan konstruerade motsättningar och utan onödiga konflikter.

I den andan vill regeringen föra en politik för hela det svenska folket, en politik som steg för steg tar Sverige ur den ekonomiska krisen, en politik som fördelar landets välstånd rättvist, en politik som främjar sysselsättningen, tryggar välfärden och skyddar miljön, en politik som försvarar vårt lands oberoende och som fortsatt låter förnuftets och solidaritetens stämma höras i världen.

Herr talman! Enligt regeringsformens föreskrift får jag för riksdagen anmäla de statsråd som jag utsett att tillsammans med mig ingå i regeringen.

Statsråd och chef för justitiedepartementet är Sten Wickbom.

Statsråd och chef för utrikesdepartementet är Sten Andersson.

Statsråd och chef för försvarsdepartementet är Roine Carlsson.

Statsråd och chef för socialdepartementet är Gertrud Sigurdsen.

Statsråd och chef för kommunikationsdepartementet är Sven Hulterström.

Statsråd och chef för finansdepartementet är Kjell-Olof Feldt.

Statsråd och chef för utbildningsdepartementet är Lennart Bodström.

Statsråd och chef för jordbruksdepartementet är Svante Lundkvist.

Statsråd och chef för arbetsmarknadsdepartementet är Anna-Greta Leijon.

Statsråd och chef för bostadsdepartementet är Hans Gustafsson.

Statsråd och chef för industridepartementet är Thage G. Peterson.

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

*Anmälan om utsedda
statsråd och regerings-
förklaring*

Statsråd och chef för civildepartementet är Bo Holmberg.

Statsråd är:

Lena Hjelm-Wallén
Mats Hellström
Bengt Lindqvist
Bengt K. Å. Johansson
Bengt Göransson
Anita Gradin
Birgitta Dahl

Herr talman! Den svenska neutralitetspolitiken är den främsta garanten för vår fred och vårt oberoende. Den kommer att fullföljas med fasthet och konsekvens.

Kring neutralitetspolitiken finns en bred uppslutning som markerats av 1984 års försvarskommitté. Denna politik stöds av ett efter våra förhållanden starkt försvar.

Regeringen är fast besluten att värna vårt lands territorium med alla till buds stående medel.

Det grundläggande säkerhetspolitiska mönstret i Norden består även om det strategiska intresset för de nordligaste delarna av vår världsdel ökat. Sveriges orubbliga neutralitetspolitik utgör ett viktigt bidrag till stabiliteten i det nordiska området.

Sverige sluter helhjärtat upp bakom Förenta nationerna och dess stadga till värn för freden och folkrätten och till stöd för social och ekonomisk rättvisa.

Alla ansträngningar måste göras för att minska och på sikt eliminera hotet om ett kärnvapenkrig. Det är regeringens förhoppning att förhandlingarna mellan Förenta Staterna och Sovjetunionen skall leda till ökat förtroende, minskade spänningar och nedrustning.

De nedrustningsinitiativ som tagits gemensamt av Sverige och andra länder från fem kontinenter kommer att föras vidare, bl. a. till stöd för kärnvapenfrysning och ett fullständigt provstopp.

Regeringen skall fortsätta att arbeta aktivt för en kärnvapenfri zon i Norden och söka vinna ökat stöd för förslaget om en korridor fri från slagfältskärnvapen i Centraleuropa.

Det är regeringens förhoppning att Stockholmskonferensen skall leda till ett positivt resultat och att ESK:s uppföljningsmöte i Wien skall kunna fatta beslut om att utvidga mandatet för konferensen till att också omfatta nedrustningsförhandlingar.

Den svenska regeringen kommer fortsatt att påtala brott mot folkrätten varhelst de begås. Vi fördömer den sovjetiska ockupationen av Afghanistan. Apartheidregimens förtryck av den icke-vita majoriteten i Sydafrika är ett brott mot grundläggande mänskliga rättigheter och ett hot mot internationell fred och säkerhet. Det amerikanska stödet åt krigföringen mot Nicaragua strider mot internationell rätt och försvårar fredssträvandena.

Klyftorna mellan rika och fattiga växer. Trycket på u-ländernas naturresurser och den allvarliga miljöförstörelse som följer hotar kommande generationers försörjningsmöjligheter. Regeringen står fast vid att 1 % av bruttonationalinkomsten skall avsättas för internationellt bistånd.

De fattiga ländernas skuldbörda ökar. Regeringen välkomnar den ökade beredvilligheten hos de stora industriländerna att ta itu med skuldproblemen och att öka stabiliteten i det internationella valutasystemet. Tillsammans med de övriga nordiska länderna verkar Sverige aktivt i denna riktning. Vi förordar också att länder med en stark ekonomi tar på sig ett större ansvar för att hålla uppe tillväxten i den internationella ekonomin.

Sverige medverkar aktivt i förberedelsearbetet för nya handelsförhandlingar i GATT i syfte att stärka den fria handeln mellan nationerna. Det ekonomiska, vetenskapliga och tekniska samarbetet i Europa skall främjas. Ett ramavtal om forskningssamarbete med EG har träffats. Sverige deltar aktivt i det s. k. Eureka-initiativet.

De goda förbindelserna med våra nordiska grannländer skall utvecklas. Arbetet på att förverkliga tanken på Norden som hemmamarknad kommer att fullföljas.

Vår flyktingpolitik är ett viktigt uttryck för internationell solidaritet omsatt i praktisk handling. Tendenser till rasism och diskriminering av invandrare skall slås tillbaka. I dagens situation förtjänar detta att understrykas med särskild kraft.

Våld och otrygghet måste bekämpas. Kampen mot den internationella terrorismen skall fortsätta.

Herr talman! Regeringens ekonomiska politik syftar till att ta till vara nationens samlade resurser i arbete och produktion. Underskotten i ekonomin har krympts, samtidigt som sysselsättningen ökat och välfärden fredats. I praktisk handling har vi visat att det är möjligt att på en och samma gång minska arbetslöshet och inflation.

Nu måste vi med fasthet och konsekvens gå vidare på denna väg.

Sveriges ställning som en ledande industrination måste hävdas genom tillväxt och förnyelse i såväl små som stora företag. En fortsatt ekonomisk tillväxt är nödvändig för att hävda sysselsättningen och minska underskotten. Regeringen kommer därför att lägga fram förslag om ytterligare åtgärder för att öka tillväxten.

Inflationen måste bekämpas, så att vår konkurrenskraft kan förstärkas och en fortsatt gynnsam ekonomisk utveckling kan säkerställas. Endast genom en lägre inflation kan utrymme skapas för höjda reallöner.

Vi är nu nere i den lägsta inflationstakten på närmare två decennier. Denna nedgång i prisutvecklingen måste fortsätta. Det innebär att finanspolitiken måste vara fortsatt stram och en hård utgiftsprövning bedrivas.

Om vi skall kunna försvara konkurrenskraften och pressa tillbaka inflationen, krävs det också att kostnadsökningarna dämpas. Det är nödvändigt att årets avtalsrörelse präglas av den insikten. Regeringen utgår ifrån att parterna i denna för landet så avgörande situation visar den ansvars känsla som den svenska modellen förutsätter.

Samma ansvar åvilar även andra. Näringslivet måste hålla tillbaka prishöjningarna. Taxe- och avgiftshöjningar bör begränsas.

Ett gemensamt ansvar kräver en rättvis fördelning av våra gemensamma resurser. Förbättrad sysselsättning, lägre inflation och höjda reallöner är de viktigaste förutsättningarna för att förbättra den enskildes ekonomiska trygghet och möjligheterna för fler att försörja sig genom eget arbete.

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

*Anmälan om utsedda
statsråd och regerings-
förklaring*

Genom höjda schablonavdrag får flertalet löntagare sänkt skatt i år. Skattesystemet förenklas. Genom ändrade skatteskalar för 1987 och 1988 föreslås ytterligare skattesänkningar. Nio av tio inkomsttagare bör få högst 50 % i marginalskatt.

Kommunalskatteutjämningen bör reformeras och göras effektivare.

En särskild kommission har tillsatts för att granska vissa börsaffärer. Regeringen kommer att vidta de åtgärder som kan visa sig nödvändiga för att återställa respekt och förtroende för den svenska börsen.

Att värna sysselsättningen förutsätter en aktiv och framåtsyftande arbetsmarknadspolitik. Den innebär effektiv platsförmedling, utbildning och stöd till dem som bäst behöver det. Genom en utbildnings- och arbetsmarknadspolitik som investerar i individernas kunnande och erfarenheter bygger vi upp förutsättningar för såväl framtida trygghet för den enskilde som ökad tillväxt i näringslivet.

Regeringen avser att ta initiativ till ett sammanhållet åtgärdsprogram för att underlätta ungdomars övergång från skola till arbetsliv. Målet är att alla ungdomar under 20 år skall erbjudas plats i gymnasieskolan.

Behovet av återkommande utbildning ökar. Förnyelsefonderna i företagen ger unika möjligheter till vidareutbildning och breddutbildning i ny teknik, forskning och teknisk utveckling. En fortsatt förstärkning av den tekniska forskningen och utbildningen är av central betydelse för landet och ett gemensamt ansvar för näringsliv och samhälle.

En fortsatt strukturomvandling i näringslivet är nödvändig. För att denna skall kunna ske i socialt acceptabla former fordras att företagen tar ansvar för de sysselsättningsmässiga konsekvenserna. Den ökning av lönsamheten och den finansiella konsolidering som ägt rum under senare år skapar förutsättningar för detta.

Regionalpolitiken skall intensifieras. Regional balans och rättvisa skall eftersträvas. Utsatta regioners möjligheter att utveckla nya näringar och ny sysselsättning skall förbättras bl. a. genom utbildning och teknikspridning. En ytterligare decentralisering av arbetsuppgifter från centrala verk till regionala myndigheter skall eftersträvas. En bättre samordning av de statliga insatserna för regional utveckling bör åstadkommas.

För välfärdspolitiken är den gemensamma sektorn en viktig grund. Den skall tjäna människorna efter deras önskemål och behov.

Möjligheterna för den enskilde att påverka innehållet i den offentliga verksamheten bör ökas, liksom möjligheterna att inom den offentliga sektorn välja t. ex. daghem, skola och läkare. Onödigt byråkrati skall motarbetas, service och effektivitet främjas. Kooperativa alternativ, folkrörelsealternativ och ideella alternativ stimulerar utvecklingen.

Jämställdheten mellan kvinnor och män skall främjas. Kvinnornas ställning på arbetsmarknaden skall stärkas. Vi bör sträva efter att få fler kvinnor i offentliga styrelser och i ansvarig ställning i den offentliga förvaltningen.

Det är viktigt att vi för en politik som tryggar barnfamiljernas ekonomi. Regeringen har därför lagt fram förslag till förbättringar av det ekonomiska stödet till barnfamiljerna, bl. a. genom en kraftig höjning av barnbidragen. Föräldraförsäkringen bör också byggas ut bl. a. i syfte att kunna minska den dagliga arbetstiden för småbarnsföräldrar. Alla barn över ett och ett halvt år

skall ha rätt till plats i daghem eller familjedaghem senast år 1991.

De handikappade skall kunna delta aktivt i samhällslivet.

Pensionerna skall vara värdesäkrade. Ett äldrepolitiskt program kommer att framläggas under mandatperioden.

Ersättningen vid delpension bör återföras till 65 % den 1 juli 1987. Semesterlagstiftningen bör ses över i syfte att skapa större rättvisa.

Kvaliteten och tillgängligheten i samhällets hälso- och sjukvård bör förbättras. Alkohol- och narkotikamissbruk måste bekämpas med oförminskad kraft. En bred enighet kring drogpolitiken eftersträvas.

Regeringen har tillsatt en särskild aidsdelegation. Den har till uppgift att noga följa utvecklingen, samordna samhällets insatser och sätta in snabba åtgärder. Förslag om ytterligare sådana åtgärder kommer inom kort att föreläggas riksdagen.

Den sociala bostadspolitiken ligger fast. Bostadsförbättringsprogrammen fortsätter att förverkligas. De äldres och handikappades möjligheter att välja ett eget boende bör ökas. Mer hemlika förhållanden bör skapas inom långvården.

Ett levande kulturliv öppnar nya perspektiv och fördjupar synen på människan och samhället. Kulturarbetarna har en viktig roll i försvaret av vårt öppna och demokratiska samhälle. En vital humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning stärker vår kulturella identitet. Skolans roll som kultur- och bildningshärd skall utvecklas. Att stimulera kulturlivet är ett viktigt led i välfärdspolitiken.

Den personliga integriteten skall skyddas och de etiska normerna hävdas vid forskning där datateknik utnyttjas.

Värnet av vår livsmiljö är avgörande för vår framtid. En fortsatt energihushållning, långtgående miljökrav, katalytisk avgasrening och nya miljövänliga energikällor bidrar till att reducera utsläppen av svavel och andra farliga ämnen.

Ett femårigt forskningsprogram till försvar av skogen och skogsmiljön bör genomföras. På fem år bör användningen av bekämpningsmedel i jordbruket halveras. Ökade forskningsinsatser ägnas livsmedlens kvalitet och produktionsformerna inom jordbruket och livsmedelsindustrin.

Under mandatperioden bör nyanvändning av asbest förbjudas. Belastningsskador i arbetslivet bör förebyggas och den ökande användningen av kemikalier och riskerna vid bildskärmsarbete uppmärksammas särskilt. Sanktionssystemet vid arbetsolyckor ses över.

Beslutet att avveckla kärnkraften till år 2010 ligger fast.

Arbetet på att finna en långsiktig lösning av väg- och järnvägsförbindelserna till Danmark och kontinenten kommer att intensifieras.

Herr talman! Sverige är ett fint land – ett land att vara stolt över. Det finns få länder i vår värld med sådan frihet och öppenhet, med sådan styrka och utvecklingskraft och med så goda förutsättningar för folkflertalet att i trygghet och i frihet forma sina liv.

Detta Sverige skall vi värna.

Vårt mål skall vara att vidga, inte begränsa friheten. Vi skall öka gemenskapen, inte främja misstänksamheten. Vi skall hävda vår öppna och fria livsstil, inte ge upp inför våldet.

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

Sammanträdet tisdagen den 1 april

Meddelande om interpellationssvar

Om statens ersättning till kommunerna för kostnaderna för flyktingar

Här i riksdagen finns skilda uppfattningar i många grundläggande frågor. I ett övergripande perspektiv är det dock mer som förenar än som skiljer oss åt. Regeringen kommer därför att i sitt arbete söka förena fasthet och konsekvenser med ett öppet sinne och lyhörddhet. Vi kommer att hålla en öppen dörr för samtal i alla frågor av betydelse för vårt land.

Vår bestämda vilja och föresats är att bygga vidare på ett Sverige där människor i frihet och i gemenskap kan förverkliga sina drömmar.

Statsministerns anmälan lades till handlingarna.

2 § På förslag av talmannen beslöt kammaren kl. 10.23 att ajournera sina förhandlingar till kl. 15.00, då dagens frågestund skulle börja.

3 § Förhandlingarna återupptogs kl. 15.00 under ledning av förste vice talmannen.

4 § Sammanträdet tisdagen den 1 april

Anf. 2 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Med ändring av den preliminära tidsplanen börjar sammanträdet tisdagen den 1 april redan kl. 13.00, då ett stort antal interpellationer besvaras.

5 § Meddelande om svar på interpellationerna 1985/86:122, 140 och 144

Anf. 3 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Fru talman! På grund av utlandsresor och stor arbetsbelastning har jag inte möjlighet att besvara interpellation 122 av Nic Grönvall och interpellationerna 140 och 144 av Ivar Franzén inom föreskriven tid. Jag har avtalat med interpellanterna att svaren kommer att avges den 15 april.

6 § Svar på fråga 1985/86:396 om statens ersättning till kommunerna för kostnaderna för flyktingar

Anf. 4 Statsrådet ANITA GRADIN:

Fru talman! Sten Andersson i Malmö har frågat mig om jag är beredd att medverka till förändringar så, att statens ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet kan betalas ut snabbare än vad som sker för närvarande.

En del av det nya systemet för flyktingmottagning som infördes fr. o. m. 1985 utgjordes av en förenklad ordning för utbetalning av statsbidrag till kommunerna för utgivet socialbidrag.

Administration och utbetalningsregler för statsbidrag måste alltid utformas så, att man når en godtagbar kompromiss mellan kravet på snabbhet och enkelhet å ena sidan samt å andra sidan kraven på korrekthet och rättvisa.

När det nya systemet för flyktingmottagning infördes bedömdes att efterhandsvisa utbetalningar varje år skulle vara en lämplig form.

Det är främst två skäl som gör att jag nu inte är beredd att föreslå någon förändring av utbetalningsreglerna. För det första har systemet för flyktingmottagning varit i verksamhet bara under något år, och det är enligt min mening alltför tidigt att dra några definitiva slutsatser om enskildheter i den nya ordningen. För det andra är skälet till att inte föreslå någon förändring nu att vi i dag inte kan veta om den uppgång i antalet asylsökande som noterades under 1985 kommer att vara typisk även för de närmaste åren. Utvecklingen under de första månaderna detta år antyder att siffrorna för 1985 troligen varit högre än vad vi har anledning att räkna med under 1986.

Varje år sker överläggningar mellan staten och kommunerna om ersättningsnivåer och andra frågor kring statsbidragen för flyktingmottagandet. Jag anser det lämpligt att man i dessa sammanhang diskuterar frågor om administration och utbetalningsregler.

Mot denna bakgrund är jag inte beredd att ta initiativ till förändring av utbetalningsreglerna för statsbidraget till kommunerna för utgiven ekonomisk hjälp till asylsökande och flyktingar.

Anf. 5 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Det är ändå något positivt i svaret. Jag tolkar det som så att statsrådet framöver kan tänka sig att ändra utbetalningsreglerna. Som det är i dag får alltså en kommun vänta drygt ett år på utbetalningen. I Malmö kommun t. ex. hade man under 1985 kostnader på ca 60 milj. kr. Ersättning för dessa kostnader utbetalas alltså i mars eller i april året därpå. Vi vet att man i Malmö har stora problem med hög arbetslöshet och ett stort antal socialbidragstagare. Ändå har man där ställt upp på statens uppmaning att ta emot flyktingar. Men det kostar pengar, och vi skulle ju gärna se en snabbare utbetalning.

Av och till har man ju hört i debatten att vissa kommuner vägrar ta emot flyktingar, eller i alla fall talar om stora svårigheter. Jag hoppas att statsrådet förstår att det kan innebära sådana problem för en del kommuner – det gäller inte för Malmös del – att deras attityd till och vilja att ta emot flyktingar försämras i och med att ersättningen betalas ut så långt efteråt.

Jag tolkar ändå statsrådets svar så, att om problemen kvarstår i framtiden kan hon tänkas vara villig att gå med på en förändring.

Anf. 6 Statsrådet ANITA GRADIN:

Fru talman! Jag kan bara hänvisa till att detta system utarbetades i nära samarbete med Kommunförbundet. Inte minst erfarenheter från de stora kommunerna låg till grund för både formerna och själva arbetssättet. Skulle det visa sig att man vill göra förändringar, tycker jag att Kommunförbundet vid lämpligt tillfälle bör aktualisera detta vid de kommande överläggningarna. Vi får då se vad man kan åstadkomma.

Anf. 7 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Jag är till viss del nöjd även med detta svar. Jag vill ändå tala om för statsrådet att det tidigare har varit ganska dåligt beställt med den här

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

*Om sammansättningen
av verksledningen i
statliga myndigheter*

verksamheten. De pengar som skulle ersätta de utgifter som Malmö kommun hade 1984 kom på om på 1985. Det tog alltså mycket lång tid. När statsrådet säger att man har baserat systemet på erfarenheter från de stora kommunerna, är Malmö tyvärr inget bra exempel.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1985/86:394 om sammansättningen av verksledningen i statliga myndigheter

Anf. 8 Civilminister BO HOLMBERG:

Fru talman! Hadar Cars har frågat statsrådet Gradin om regeringen avser att vidta några åtgärder med hänvisning till att sammansättningen av vissa verksledningar som presenteras i annonsform i dagspressen inte synes överensstämma med regeringens mål för jämställdhetspolitiken.

Enligt arbetsfördelningen i regeringen är det jag som skall besvara frågan.

Jag vill till att börja med instämma i att sammansättningen av de verksledningar som Hadar Cars syftar på inte stämmer överens med regeringens mål för jämställdhetsarbetet. Det finns fortfarande mycket att göra på jämställdhetsområdet också inom statsförvaltningen.

Inom den statligt reglerade sektorn är i dag 48 % kvinnor. Över hälften, 55 %, av alla anställda med någon form av arbetsledande befattningar inom den offentliga sektorn är kvinnor – de flesta på mellannivå. Inom industrin är motsvarande andel 6 %, och de flesta återfinns i de lägre tjänstemannaskikten. Denna jämförelse visar att den offentliga sektorn som helhet ligger väl framme när det gäller att rekrytera kvinnor till chefsbefattningar på olika nivåer.

Låt mig ytterligare nämna ett exempel på att en utveckling är på väg: Av landets alla åklagare är bara 15 % kvinnor. Ser man däremot på de yngre åklagarna, födda 1950 eller senare, så är hälften, 49 %, kvinnor.

Jämställdhetsarbetet måste alltså ses i ett långsiktigt perspektiv.

Under den gångna tioårsperioden har staten som arbetsgivare ensidigt prövat olika metoder att öka jämställdheten. En viktig förändring har nu skett i och med att parterna på det statliga området – i ett tillägg till medbestämmandeavtalet (MBA-S) – har åtagit sig att verka för aktiva åtgärder för jämställdheten.

En partsgemensam ledningsgrupp har tillsatts med uppgift bl. a. att verka för samordning av de centrala stabsmyndigheternas insatser. Denna grupp har som en av sina uppgifter att föreslå åtgärder för att öka andelen kvinnliga chefer i statsförvaltningen.

Arbete pågår också i regeringskansliet med ett särskilt program för chefsförsörjningen som ett led i förnyelsearbetet på den statliga sektorn. I det sammanhanget kommer åtgärder för att öka andelen kvinnor i chefsbefattningar att behandlas särskilt.

Anf. 9 HADAR CARS (fp):

Fru talman! Den fråga som jag ställde till jämställdhetsminister Anita Gradin gällde hur det står till med jämställdheten inom verksamheter i statsförvaltningen. Nu får jag svar av Bo Holmberg. Alltså är det aktuella området undantaget jämställdhetsministern – alternativet är att Anita Gradin valt att inte svara, och med hänsyn till de omständigheter som jag påvisat finner jag det senare mycket förståeligt.

Den fina annonsen för statens arbetsgivarverk har publicerats i några av våra stora tidningar. Den visar fotografier på verkets ledningsgrupp och enhetschefer. Av de 13 i ledningen är endast en kvinna. Hon går dock mycket snart i pension, och hennes ersättare – en man – är redan utsedd.

I annonsen står det också några rader om de uppgifter som arbetsgivarverket har. De är bl. a. "att förhandla om anställnings- och arbetsvillkor och att utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken".

Det är bra att statsrådet Holmberg delar min uppfattning att sammansättningen av vissa verksamheter inte stämmer med regeringens jämställdhetsarbete. Men nu har regeringen ett ansvar för det arbetet och har haft det sedan många år. I dag återkommer man också i regeringsdeklarationen och säger: "Vi bör sträva efter att få fler kvinnor i offentliga styrelser och i ansvarig ställning i den offentliga förvaltningen."

Allt detta är bra. Men vad gör man åt det, i ett läge när man från det ansvariga verket anser att det är en glädje att – dessutom för dyra pengar – publicera en annons som så uppenbart visar på det misslyckande som regeringen drabbats av i detta verk när det gäller att bedriva jämställdhetsarbete?

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på fråga 1985/86:415 om tidigaste tidpunkten för val av kommunstyrelse

Anf. 10 Civilminister BO HOLMBERG:

Fru talman! Sten Andersson i Malmö har frågat mig vad orsaken är till att Stockholm efter ett nyval kan välja sin kommunstyrelse tidigare än alla andra kommuner i landet.

Det har sedan länge funnits en särslagstiftning för Stockholm på det kommunala området. Orsaken därtill är främst kommunens storlek, dess karaktär av huvudstad samt den omfattande förvaltningen. Merparten av dessa särskilda regler slopades dock i och med att den nya och enhetliga kommunallagen trädde i kraft år 1977.

1977 års kommunallag (KL) har medfört ett snabbare valgenomslag för kommunfullmäktige (KL 2 kap. 6 §). Det främsta motivet till detta är att den tillträdande majoriteten skall ges tillfälle att påverka utformningen av budgeten för det nästkommande året. Beträffande styrelsen och de övriga nämnderna behölls av praktiska skäl, bl.a. svårigheten att på kort tid genomföra röstsammanräkning och nomineringsarbete, ordningen med

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

Meddelande om interpellations svar

tillträde den 1 januari året efter valet (KL 3 kap. 5 §). Stockholms kommun fick dock behålla den tidigare ordningen.

Frågan behandlas i 1983 års demokratiberednings betänkande (SOU 1985:29) Principer för ny kommunallag. Beredningen föreslår inga ändringar med hänvisning till de skäl som framfördes i förarbetena till kommunallagen. Betänkandet remissbehandlas för närvarande. I samband med den fortsatta beredningen av kommunallagsfrågorna bör det förutsättningslöst prövas om det är valtekniskt och praktiskt möjligt att tidigare lägga tidpunkten för val av kommunstyrelse.

Anf. 11 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Samtidigt beklagar jag att civilministern behövde komma hit i dag och lämna detta svar.

För 14 dagar sedan behandlades här i riksdagen en motion av mig. Men i utskottsbetänkandet sades inte något om varför Stockholms kommun skulle ha denna möjlighet, som man förmenade alla andra kommuner. Jag gick då upp i talarstolen och frågade representanter för de fyra partier som hade avstyrkt min motion om de kunde motivera varför Stockholms kommun skulle ha denna särställning. Men ingen av dem ville eller vågade svara, och därför var jag tvingad att ställa denna fråga till statsrådet.

Sedan noterar jag ändå till min glädje att det kan bli som jag vill, att landets övriga kommuner får samma möjlighet som Stockholms kommun – att kunna välja kommunstyrelse vid det första fullmäktigesammanträdet efter ett nyval. Vi skall inte blunda för att det runt om i landet har förekommit maktmissbruk av kvarsittande kommunstyrelser. Det finns alltså inget skäl att påstå att enbart Stockholm, på grund av stadens stora förvaltning, skall ha denna möjlighet att tidigt välja kommunstyrelse. Också andra städer, herr statsråd, har faktiskt stora förvaltningar.

Argumentet att man vill sätta press på partierna att plocka fram tio personer till kommunstyrelsen håller inte. Jag tror att alla partier som ställer upp i ett val vet ungefär vilka personer som partiet skall placera i t. ex. en kommunstyrelse. Jag kan tänka mig att det är svårt att nominera representanter till olika nämnder, men däremot borde det vara lätt att utse partiets ledamöter i kommunstyrelsen.

Jag ser fram emot den fortsatta beredningen, som kanske kan få till resultat att landets övriga kommuner ges samma fördel som Stockholm.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Meddelande om svar på interpellation 1985/86:133

Anf. 12 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Fru talman! Jag vill meddela att interpellationen av Karl Boo om jordbruket i Dalarna på grund av utrikes resa inte kan besvaras inom föreskriven tid. Svaret kommer att lämnas den 7 april.

Anf. 13 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Fru talman! Rosa Östh har frågat mig om regeringen är beredd ta initiativ för att förhindra att beslut fattas som strider mot vad riksdag och regering uttalat om bl. a. att det skall finnas en skogsvårdsstyrelse i varje län.

Skogsstyrelsens verksledning har utarbetat ett omfattande program för besparing inom skogsvårdsorganisationen. Programmet innehåller bl. a. ett förslag om att skogsvårdsstyrelserna i Stockholms och Uppsala län skall ha en gemensam kanslifunktion, däremot inte att någon av skogsvårdsstyrelserna skall avskaffas. Fältorganisationerna och lekmannastyrelserna berörs inte av verksledningens förslag. Något beslut i ärendet har ännu inte fattats av skogsstyrelsen. Därför är jag inte beredd att nu kommentera denna fråga.

Anf. 14 ROSA ÖSTH (c):

Fru talman! Jag tackar jordbruksministern för svaret på min fråga.

Det är visserligen sant att styrelsen och fältorganisationen skall finnas kvar, men det framgår ändå klart av riksdagsbeslutet och propositionen i fråga att avsikten inte var att en skogsvårdsstyrelse i ett län skulle ha sitt kansli placerat i ett annat. Det sägs t. ex. i propositionen: Med lokalt placerade tjänstemän kan verksamheten bedrivas effektivt och med god anpassning till de särskilda förhållanden som kännetecknar varje område.

En skogsvårdsstyrelsens viktigaste uppgift är naturligtvis att verka för ett bra och effektivt skogsbruk. Eftersom det finns en betydande skogsareal i stora delar av Uppsala län är det självfallet i sig en anledning att protestera mot omstruktureringsförslaget. Men allteftersom arbetsmarknadsläget har försämrats i länet har det utvecklats ett nära samarbete mellan länsstyrelsen och andra länsorgan, däribland skogsvårdsstyrelsen. Detta har varit naturligt och också nödvändigt för att varaktigt kunna lösa sysselsättningsproblemen. Om man tar bort skogsvårdsstyrelsens kansli, tar man givetvis bort en viktig länk i denna kedja.

Alla berörda är medvetna om att det måste sparas på statliga medel, men man är också mycket ense om att detta är ett dåligt sätt att spara på. Det kan visst finnas skäl att göra en samordning mellan olika kanslier och på så sätt medverka till besparingar, men en sådan samordning bör ske mellan organ i samma län och inte sektorsvis över länsgränserna.

Jordbruksministern säger att han inte nu vill kommentera denna fråga därför att något beslut inte är fattat. Jag tycker att det borde finnas större möjlighet att säga något innan beslut i ärendet är fattat.

Anf. 15 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Fru talman! Låt mig först få säga att när det i den tidigare nämnda propositionen står talat om lokalt placerad personal och fördelen av att ha ett sådant arrangemang avses i första hand fältorganisationen, som inte berörs av det förslag som verksledningen har lagt fram.

Sedan vill jag på nytt upprepa att det inte skulle vara särskilt lämpligt om

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

jag diskuterade en fråga i riksdagen innan den myndighet som har ansvaret och som skall fatta beslut i frågan har tagit ställning till den.

Meddelande om interpellations svar

Om tidpunkten för förslag till riksdagen om vissa förändringar inom högskolan

Anf. 16 ROSA ÖSTH (c):

Fru talman! Det har tyvärr inte redovisats något alternativt sparförslag. Från skogsvårdsstyrelsen har det sagts att man väl skulle kunna tänka sig att medverka till andra förslag. Jag är övertygad om att ett ord från jordbruksministern skulle väga mycket tungt i sammanhanget.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Meddelande om svar på interpellation 1985/86:113

Anf. 17 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Med hänvisning till riksdagsordningens 6 kap. 1 § får jag meddela att jag kommer att besvara Pär Granstedts interpellation tisdagen den 8 april, eftersom interpellanten är förhindrad att ta emot svaret på avsedd tid.

12 § Svar på frågorna 1985/86:399 och 401 om tidpunkten för förslag till riksdagen om vissa förändringar inom högskolan

Anf. 18 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Åke Gustavsson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder vad avser indelningen i högskoleregioner. Lars Leijonborg har frågat mig när jag avser att lägga fram förslag till vissa förändringar inom högskolan. Jag besvarar frågorna i ett sammanhang.

Inledningsvis vill jag understryka att högre utbildning och forskning har en betydelsefull roll att spela för att åstadkomma en balanserad regional utveckling.

I samband med den senaste högskolereformen indelades landet i sex högskoleregioner, som vardera har en styrelse, biträdd av ett kansli. I den allmänna debatten har emellanåt hävdats att regionstyrelsernas organisation och uppgifter inte är tillfredsställande. Den nuvarande organisatoriska formen för att tillgodose regionala behov på högskolans område är naturligtvis inte något en gång för alla givet. Den måste emellertid fortsätta att fungera så länge vi inte funnit någon annan och bättre lösning.

I årets budgetproposition har jag anmält att jag avser att låta se över högskolans anslags- och styrsystem. I ett läge där högskolans utbildning och forskning alltmer blir en angelägenhet för alla delar av samhället är det angeläget att förenkla administrationen i högskolan, så att mångfalden av initiativ, finansieringskällor och intressenter inte verkar hämmande utan blir till något positivt och framåtsyftande. Administrationen på alla nivåer samt styr- och ledningssystemet skall vara ett stöd för vad som försiggår i lärosalar, seminarierum, laboratorier och bibliotek. Den får inte lägga hinder i vägen

för en sund utveckling av samverkan mellan högskolan och det omgivande samhället.

Jag har inom utbildningsdepartementet låtit påbörja en översyn med denna inriktning. Det är min avsikt att den skall ske snabbt, öppet och i diskussion med dem som är verksamma inom högskolan. En första samlad bedömning och därav föranledda förslag avser jag att föreslå regeringen att redovisa för riksdagen i budgetpropositionen 1987.

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

Om tidpunkten för förslag till riksdagen om vissa förändringar inom högskolan

Anf. 19 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret på min fråga.

Vi i oppositionen har då och då anledning att vara bekymrade över uttalanden från regeringskansliet. I sådana fall händer det att vi framställer en fråga för att det ansvariga statsrådet förhoppningsvis skall klargöra att det inte står riktigt så illa till som vi har befarat. I det här fallet är det precis tvärtom. De intervjuuttalanden av en företrädare för utbildningsdepartementet som föranlett min fråga är utomordentligt intressanta. De har väckt berättigad och mycket positiv uppmärksamhet runt om på högskoleorterna. Jag väckte min fråga för att få bekräftat att det skett en omsvängning inom det socialdemokratiska partiet på de punkter som tas upp, t. ex. i fråga om regionstyrelserna. Tyvärr måste jag nu konstatera att utbildningsministern gör mig, och säkert många andra, mycket besvikna. Något omtänkande tycks det inte vara fråga om.

Det är bra att den översyn av högskolans anslags- och styrsystem som utbildningsministern talar om, nu äntligen kommer till stånd. Jag vill påpeka att det är mycket hög tid, eftersom denna översyn aviserats inte bara i årets budgetproposition utan redan i förra årets budgetproposition.

Det svar som jag nu fått ger upphov till flera följdfrågor. Var står det socialdemokratiska partiet i dag i fråga om regionstyrelserna? Utbildningsministern säger att vi inte kan avskaffa dem innan vi har hittat något bättre. Men den här frågan har ju debatterats i många år, och den "bättre" lösningen är helt enkelt att avskaffa regionstyrelserna och lägga över deras uppgifter på universitetsförvaltningarna.

En annan följdfråga gäller den aviserade översynen. Finns det några skrivna direktiv för den som är offentliga?

Anf. 20 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Fru talman! Först vill jag tacka utbildningsministern för svaret och dessutom passa på att tacka för ett väl avvägt förslag till lokalisering av lärarutbildningen.

Skälet till min fråga är att jag uppfattar regionstyrelserna som ett onödigt mellanled. Av statsrådets svar framgår ju också önskvärdheten av att nå en förenklad administration. I fråga om Linköpings högskoleregion leder det nuvarande systemet dessutom till en starkare snedfördelning av resurserna. Utbildningsministerns svar visar också just på den öppenhet och vilja till omtänkande som jag efterlyst i min fråga.

Som exempel kan jag nämna att Linköpings universitet får 14,3 milj. kr. till individuella och lokala linjer – Jönköping får nöja sig med 4,1 milj. kr. Nu senast fick man nej på ett förslag till utökade linjekurser, inriktade på den

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

Om tidpunkten för förslag till riksdagen om vissa förändringar inom högskolan

östra delen av Jönköpings län, som har de största regionala problemen.

I dagens regeringsförklaring sade statsministern att utsatta regioners möjligheter att utveckla nya näringar och ny sysselsättning skall förbättras bl. a. genom utbildning och teknikspridning. Statsrådets understrykande av de regionala behoven visar ytterligare på denna avsikt. Tyvärr tror jag inte att majoriteten av regionstyrelsen i Linköping har något intresse för denna inriktning av politiken. Därför hälsar jag statsrådets svar med tillfredsställelse och då speciellt betoningen av samverkan mellan högskolan och det omgivande samhället. Det bör kunna ge en grund för en ny organisation på denna punkt. Jag avvaktar med stort intresse det resultat som statsrådet kommer fram till i budgetpropositionen 1987.

Anf. 21 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Det styrsystem som högskolorna nu har infördes av den borgerliga regeringen på förslag av statsrådet Wikström. Man kan nu i ljuset av bortåt tio års erfarenheter se en del behov av förändringar. Det är också anledningen till att vi kommer att göra en översyn. Det blir emellertid inte fråga om någon återgång till det system som gällde före den senaste högskolereformen. Vi kommer att göra de anpassningar som vid en närmare granskning kan vara motiverade också i den riktning som Åke Gustavsson nämnde.

Anf. 22 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Vi i folkpartiet klargjorde år 1977, när vi i regeringsställning lade fram förslaget om den nya högskolan, att vi var tveksamma till behovet av regionstyrelser. Det som därefter skett har gjort att denna vår tveksamhet kraftigt har förstärkts. Några år efter 1977 drog vi också slutsatsen och föreslog att regionstyrelserna skulle avskaffas. Just i dag har denna fråga för övrigt återigen behandlats i utbildningsutskottet. Det råder nu en mycket egendomlig situation. Flera företrädare för socialdemokraterna – t. ex. Åke Gustavsson, som talade här för ett par minuter sedan och en ledande företrädare för utbildningsdepartementet – förespråkar nämligen ett avskaffande av regionstyrelserna. Men socialdemokraterna i utbildningsutskottet har så sent som i dag röstat ned ett sådant förslag.

Frågan kvarstår därför: Var står socialdemokraterna i dag i fråga om regionstyrelserna?

Anf. 23 Utbildningsminister LENNART BODSTRÖM:

Fru talman! Vi socialdemokrater är i alla fall inte så kluvna som den folkpartiledning av utbildningsdepartementet var som dels ogillade ett förslag när det gäller regionstyrelser, dels föreslog riksdagen att anta detsamma. Vi kommer att behandla den här frågan med all omsorg.

Anf. 24 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Regionstyrelserna har funnits i nästan tio år. Det stod mycket snart klart för praktiskt taget alla inblandade att de har mycket små uppgifter. Ledamöter i regionstyrelser har sagt till mig att man helt enkelt har svårt att finna meningsfulla arbetsuppgifter. Jag tycker att socialdemokrater-

na har visat stor senfärdighet i den här frågan. Man hade kunnat spara åtskilliga miljoner – jag vill påminna om att vi talar om någonting som kostar 12 milj. kr. per år. Man har haft god tid på sig. Man kunde därför för flera år sedan ha gjort något åt regionstyrelserna. Frågan har ju aktualiserats från många olika håll, nu senast från universitets- och högskoleämbetet. Även beträffande den översyn av högskolans antagnings- och styrsystem, som utbildningsministern nu aviserar, har man i departementet varit mycket senfärdig. Det är verkligen på tiden att statsrådet nu har kommit till skott och inlett detta arbete.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på fråga 1985/86:407 om åtgärder för att minska kostnaderna för p-piller åt unga flickor

Anf. 25 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Berit Löfstedt har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att förbättra de unga flickornas situation i vad avser tillgång till p-piller till en rimlig kostnad.

Den 1 oktober 1984 ändrades reglerna för läkemedelsrabattering. P-piller omfattas enligt beslut i samband med abortlagens tillkomst av reglerna för läkemedelsrabattering. De nya reglerna påverkade därför kostnaderna för p-piller.

De beslutade förändringarna i rabatteringssystemet för läkemedel skall ses mot bakgrund av att den allmänna försäkringens kostnader för läkemedel stigit mycket snabbt under senare år – mycket snabbare än någon annan utgiftspost på socialförsäkringsområdet. Undersökningar som gjorts visade att stora mängder läkemedel som köpts ut kasserades och inte kom till användning. Detta medförde naturligtvis höga och onödiga kostnader för samhället.

Socialstyrelsen har i uppdrag att följa effekterna av de ändrade rabatteringsreglerna, särskilt beträffande förskrivningen av p-piller till unga flickor. Socialstyrelsen har varit i kontakt med gynekologer och familjeplanerare i några landsting. Dessa kontakter har inte gett vid handen att de ökade kostnaderna skulle upplevas som något reellt problem av flickorna och bidra till en minskad användning av p-piller.

Socialstyrelsens abortstatistik för år 1985 är inte helt färdigställd. Uppgifterna för första halvåret 1985 visar dock på en nedgång av antalet tonårsaborter jämfört med första halvåret 1984. Det är ännu för tidigt att dra några säkra slutsatser. Socialstyrelsen kommer liksom jag själv att fortsätta att följa utvecklingen i denna fråga.

Anf. 26 BERIT LÖFSTEDT (s):

Fru talman! Tack, socialministern, för svaret på min fråga. Som kommentar vill jag säga följande.

Om unga flickor, tonårsflickor, har sexuella kontakter är det vi vuxna som bär ansvaret för att detta inte leder till oönskade graviditeter. En del av oss

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

*Om test av proteser,
m. m.*

klarar av att tala med våra tonårsdöttrar, så att dessa risker inte uppstår, och en del av oss har också råd att förse dem med de pengar som behövs till de dyra p-pillren. Men alla klarar inte av detta och har inte dessa möjligheter.

Det kan hända att socialministern inte ser några förändringar i abortstatistiken eller att de rent av är positiva för den aktuella gruppen, och det är i så fall väl. Den oro som jag känner för en ökning av antalet aborter bland de unga flickorna stöder jag på samtal med barnmorskor vid preventivmedelsrådgivningen. Det vore kanske hårt att vänta på en ökning av antalet aborter, innan man vidtar några åtgärder.

Barnmorskorna noterar att ungdomarna inte löser ut sina p-piller, eller löser ut för bara tre månader, för att sedan stå där utan effektivt skydd. För egen del anser jag att det vore bättre att vi som är äldre fick betala litet mer för våra preventivmedel, så att det skulle kunna bli billigare för flickor under 20 år.

Jag hoppas verkligen – och jag har självfallet ingen anledning att tro någonting annat – att socialministern ägnar denna fråga all uppmärksamhet och försöker fundera ut ett sätt att göra det hela enklare och billigare för de yngsta. Socialministerns svar tyder också på detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på fråga 1985/86:413 om test av proteser, m. m.

Anf. 27 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Kerstin Ekman har frågat mig om jag avser att medverka till att dels proteser o. d. material testas och godkänns före användandet, dels fabrikanterna vid uppkomna fel blir ersättningskyldig.

Utredningen om den medicintekniska säkerheten har fått i uppdrag att bl. a. undersöka om en obligatorisk typprovning eller kontroll av medicinteknisk utrustning bör införas och vilka produktgrupper den i så fall bör omfatta. Som ett exempel på produkter som om de inte fungerar kan få mycket allvarliga följder för patienterna nämns i utredningsdirektiven implantat, t. ex. hjärtklaffar, eftersom dessa inte är tillgängliga för fortlöpande kontroll, reparation eller utbyte. Utredningens arbete skall vara avslutat under år 1986.

Patientförsäkringen ersätter behandlingsskador inom sjukvården. Jag har inhämtat att ersättning har utbetalats för skador till följd av produktfel, bl. a. bristningar i hjärtklaffsproteser.

Anf. 28 KERSTIN EKMAN (fp):

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret. Det är ett bra svar – det har tydligen satts i gång verksamhet för att komma till rätta med dessa problem. Det står helt klart att det är en brist på kontroll på ett viktigt område, och de människor som har drabbats av de uppenbara svårigheter och lidanden som uppstår vid materialfel hälsar naturligtvis detta med tillfredsställelse.

Jag kan ta ett exempel. En god vän opererades 1976. Man satte in en höftledsskål av plast, men efter ett antal år måste hon opereras om. Hon fick

då reda på att det var en spricka i höftledsskålen, och hon undrade om det inte förekom någon teknisk analys – det finns det ju på bilar o. d., som hon sade.

Det har alltså inte skett någon sådan här kontroll i Sverige, och det är bra att det händer någonting. Utredningen skall vara klar 1986, säger socialministern, och jag hoppas att det sedan kommer förslag till åtgärder, så att människor inte skall behöva lida i onödan.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

Om industriutvecklingen i Blekinge

15 § Svar på fråga 1985/86:412 om industriutvecklingen i Blekinge

Anf. 29 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Karl-Gösta Svenson har frågat mig om vilka konkreta åtgärder regeringen kommer att vidta för att snabbt vända utvecklingen i Blekinge och för att återskapa framtidstron i länet.

Jag har under den senaste tiden vid flera tillfällen här i kammaren redovisat min och regeringens syn på situationen i Blekinge. Jag är mycket väl medveten om de problem som där råder på arbetsmarknaden, och jag kan förstå att de människor som är drabbade känner oro och otrygghet. Däremot delar jag inte Karl-Gösta Svensons uppfattning när han säger att framtidstron i länet sviktar. Låt mig citera vad landshövdingen sade inför en konferens i länet häromdagen just på temat "Blekinge och framtiden":

"Mitt i alla dystra fakta spirar livsglädje och framtidstro. Vi tar vara på de fördelar vi har i natur, läge och duktiga människor och så försöker vi bygga ut infrastrukturen främst inom utbildning och kommunikation för att möta behoven i dag och i morgon".

Jag menar att detta är en riktig strategi för att vända utvecklingen i en mera positiv riktning. Det krävs emellertid både tålamod och uthållighet för att lyckas. Regeringen är för sin del självklart beredd att medverka i detta arbete genom regionalpolitiska och andra insatser i ekonomiskt välgrundade projekt. Jag redovisade så sent som den 27 februari i år vid en frågestund här i kammaren ett antal projekt i länet där regeringen har beviljat lokaliseringsstöd. Det gäller bl. a. Volvo-Olofströmsverken, Blackstone AB i Sölvesborg, Kockums Gjuteri AB och Tarkett AB i Ronneby. Dessa insatser beräknas ha gett 440 nya arbetstillfällen. Regeringen har också lämnat stöd till etablering av Elektronikcentrum i Svängsta och Verkstadstekniskt centrum i Karlskrona.

Jag är medveten om att ytterligare insatser måste göras för att förnya och bredda näringslivet i Blekinge. Men – och här upprepar jag vad jag tidigare har sagt – detta är inte bara en fråga för statsmakterna. Det privata och kooperativa näringslivet, regionala myndigheter och sammanslutningar har också ett ansvar för att arbetet skall bli framgångsrikt.

Anf. 30 KARL-GÖSTA SVENSON (m):

Fru talman! Jag tackar industriministern för svaret.

Jag vidhåller dock att framtidstron i Blekinge sviktar. De arbetslösa, de

som är varslade och de som saknar ett riktigt jobb känner otrygghet för sin framtid. Jag har tidigare från den här talarstolen uttalat att "Sveriges trädgård slokar". Trots en hägrande vår saknar vi i Blekinge den växtkraft som kännetecknar just våren.

Industriministerns svar ger heller inte något direkt hopp för Blekinges vidkommande. Blekinge har efter årsskiftet haft besök av olika regeringsmedlemmar. Frågor och interpellationer om Blekinges arbetsmarknads- och befolkningssituation har varit föremål för debatt i denna kammare. Men inga konkreta åtgärder för att snabbt vända den negativa utvecklingen har regeringen presenterat. Jag kan konstatera att det räcker inte att som regeringen hänvisa till olika lokaliseringsstöd och satsningar på olika teknikcentra. Det räcker inte att regeringen lovar att medverka med ytterligare stöd till olika projekt i länet. Det måste kombineras med signaler från regeringens företrädare om andra åtgärder som kan ge hopp om snabba förändringar och skapa optimism för framtiden. Jag har aldrig hört – som exempel på signal – någon företrädare för regeringen uttala att den höga kommunala utdebiteringen i det socialdemokratiskt styrda Blekinge är konkurrenshämmande.

Regeringen kan enligt min uppfattning genom att omgående besluta om ett riktat frisläpp av medel i allmänna investeringsfonder och allmänna investeringsreserver för investeringar i Blekinge återskapa framtidstron i länet. Jag vill därför fråga industriministern om han är beredd att medverka till att denna åtgärd vidtas och att den kombineras med att om nya medel investeras skall möjlighet ges till skattemässig direktavskrivning i likhet med vad Volvo och Saab kommer i åtnjutande av i Uddevalla resp. Malmö. Är industriministern, för att minska byråkratin, också beredd att medverka till att ge länsstyrelsen befogenhet att ge tillstånd att använda medel som finns i allmänna investeringsfonder?

Anf. 31 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Jag tycker att Karl-Gösta Svenson har valt en tvivelaktig väg och en dålig strategi när han framhårdar med budskapet att framtidstron i Blekinge är svag.

Jag har tagit del av referaten från den konferens som jag åberopade. Konferensdeltagarna representerade näringsliv, fackliga organisationer, kommuner och länsmyndigheter. De ställde sig enhälligt bakom ett uttalande som innebär en stark tro på framtiden i Blekinge. Och jag vill gärna säga, fru talman, att jag blev glad när jag tog del av tidningsreferaten från denna näringslivsträff. Trots stora besvärligheter på länets arbetsmarknad och färsk besked om neddragningar i industrin var det optimismen och tron på framtiden som tog överhand. Blekinge måste utvecklas av egen kraft och utifrån länets egna förutsättningar. Det talades mycket om samarbete, samlade lösningar och om användning av länets resurser. Det är viktigt att länet får utvecklas och satsa med det som utgångspunkt.

Anf. 32 KARL-GÖSTA SVENSON (m):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att Blekinge skall ta vara på sina egna resurser, men det behövs stimulans åtminstone i ett avseende: släpp de

pengar som finns i investeringsfonderna i första hand för de Blekingeföretag som har avsatta medel både i investeringsfonder och i allmänna investeringsreserver. Då får de stimulans att göra investeringar som skapar nya jobb för framtiden. Det skulle direkt skapa en fin optimism i länet.

Anf. 33 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Jag beklagar att Karl-Gösta Svensons enda åtgärd är att ropa på staten vid varje tillfälle. Jag har sagt att ytterligare insatser självfallet är motiverade från statens sida för att förnya och bredda näringslivet i Blekinge, och Blekinge är prioriterat i regeringens regionalpolitiska arbete. Jag måste åter få stryka under att det privata och kooperativa näringslivet, regionala myndigheter och sammanslutningar, liksom också Karl-Gösta Svenson, har ett ansvar för att det arbetet skall bli framgångsrikt.

Anf. 34 KARL-GÖSTA SVENSON (m):

Fru talman! Jag ropar inte på statens insatser. Insatserna finns hos företagen i Blekinge. Det är deras pengar som satsats, det är vinster som avsatts för kommande investeringar. Men pengarna är inte frisläppta, regeringen skall ju ge tillstånd att släppa dem fria. När det gäller allmänna investeringsreserven måste industriministern vara medveten om hur pass krånglig den är för små och medelstora företag att använda. Släpp medlen fria utan någon styrning från regeringens sida! Då tror jag på en snabb förändring av utvecklingen i Blekinge.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på fråga 1985/86:416 om ersättningsindustri till Ljusnarsbergs kommun

Anf. 35 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Karl-Erik Persson har frågat mig om jag är beredd att hjälpa till med ersättningsindustri till Ljusnarsbergs kommun.

Bakgrunden till frågan är situationen vid Uddeholm Strip Steel i Bångbro. Bolaget, som ägs till lika delar av Uddeholm Tooling och Sandvik, bedriver verksamhet i Munkfors och Bångbro.

Enligt vad jag erfarit har bolaget för avsikt att koncentrera verksamheten till Munkfors. MBL-förhandlingar kommer därför inom kort att upptas.

Utan att föregripa resultatet av dessa förhandlingar har jag låtit meddela företagsledningarna i Sandvik och Uddeholm Tooling att regeringen utgår ifrån att de båda företagen, om det slutliga beslutet blir nedläggning, ser till att ny sysselsättning tillförs kommunen.

Anf. 36 KARL-ERIK PERSSON (vpk):

Fru talman! Jag tackar industriministern för svaret.

Jag kan upplysa att spekulationer om en nedläggning kom redan 1982 när Bångbroverken samordnades med Uddeholms motsvarande anläggning i Munkfors i Värmland. För två år sedan hade man fortfarande hopp om en bra

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

*Om ersättningsindustri
till Ljusnarsbergs
kommun*

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

*Om ersättningsindustri
till Ljusnarsbergs
kommun*

framtid för Bångbro. Redan då minskades visserligen antalet anställda med 35 personer. Dessförinnan var antalet 287. Går vi längre tillbaka i tiden är antalet anställda ännu högre.

I takt med strukturrationaliseringen har Bångbro hela tiden minskat sin personal utan att företaget tagit något som helst ansvar vare sig gentemot arbetare eller kommun. Och det är ingenting som talar för att företaget nu kommer att ändra sig på den punkten.

Rationaliseringen har medfört att företaget ökat sina vinster medan arbetare och kommuninvånare får det sämre. Det behövs krafttag för att uppnå att arbetare och kommuninvånare skall gå skadeslösa ur den uppkomna situationen. Ersättningsindustri måste komma till så att man inte får en utflyttning från kommunen. Tittar man på hur företagen gjort förut i Bergslagen så ser man att någon ny sysselsättning inte har skapats. Då skulle det inte se ut som det gör.

Om man skulle beskriva Sveriges arbetsituation och se Sverige som ett fönster, så har man dragit ner rullgardinen till nedanför Bergslagen. Det lyser igenom litet ljus längs kusterna. Låt oss försöka släppa upp rullgardinen, så att hela Sverige får ljus.

Anf. 37 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Jag vill hänvisa till den regeringsförklaring som statministern föredrog här i riksdagen för ett par timmar sedan. I den heter det:

”En fortsatt strukturomvandling i näringslivet är nödvändig. För att denna skall kunna ske i socialt acceptabla former fordras att företagen tar ansvar för de sysselsättningsmässiga konsekvenserna. Den ökning av lönsamheten och den finansiella konsolidering som ägt rum under senare år skapar förutsättningar för detta.”

Jag vill tillägga att ägarna till Bångbro är både kapitalstarka och vinstgivande företag. De inte bara bör, de kan utan risk för verksamheten på andra orter ta fullt ansvar för ersättningsysselsättning i Bångbro.

Anf. 38 KARL-ERIK PERSSON (vpk):

Fru talman! Det som sägs i regeringsförklaringen är ju vackert och fint, men var finns styrmedlen? Regeringen talar inte om hur man skall styra över medel från dessa kapitalstarka företag till ny industri. Har vi en industri som i dag inte går att utveckla mer utan som läggs ned, måste man finna medel att få företagen att verkligen satsa på ny industri. Det gör de inte i dag, och det drabbar kommunerna. Vi har haft en utflyttning från Bergslagen på runt 2 500 personer årligen under 1980-talet. Detta är kapitalstarka företag, som inte har tagit något som helst samhällsansvar. Jag menar att man då måste försöka få dem att ta det fulla ansvaret för sysselsättningen – gör de inte det drabbar det små kommuner som i dag har det mycket svårt.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på fråga 1985/86:408 om åtgärder för att förhindra att soldater drabbas av köldskador

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

Anf. 39 Försvarsminister ROINE CARLSSON:

Fru talman! Paul Lestander har frågat mig vad jag tänker göra för att förhindra att soldater drabbas av köldskador.

Paul Lestander hänvisar i sin fråga till en övning vid I 14 i Gävle.

Det finns särskilda säkerhetsbestämmelser för övningar vid stark kyla. Om dessa bestämmelser följs skall köldskador inte behöva inträffa. Ansvaret härför åvilar både befälen och de värnpliktiga.

Utredning pågår om vad som hänt under den aktuella övningen. Jag avser därför inte att nu vidta några åtgärder.

Anf. 40 PAUL LESTANDER (vpk):

Fru talman! Jag får först tacka försvarsministern för svaret.

Köldskador inträffade också i fjol, trots de säkerhetsbestämmelser som försvarsministern nu åberopar. Antingen brister det i omdöme, varsamhet och ansvar från de befäl som har att se till att pauser tas under förflyttningar, att folk tittar på varandra och ser efter om köldskador uppträder, eller också är bestämmelsernas innehåll felaktigt.

Jag blev själv jägarutbildad under min värnpliktstid, och vi hade inga köldskador. Antingen har utbildningen försämrats eller också har säkerhetsbestämmelserna gjorts mer innehållslösa.

Jag tycker att försvarsministern med kraft och auktoritet borde angripa det här problemet. En försvarsminister som kommer från facket som har arbetat med arbetarskydd i olika former, borde rimligen ha en mycket stark känsla för att man inte bör slå ut sina egna genom att tillåta köldskador.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på fråga 1985/86:409 om resurserna vid passkontrollen

Anf. 41 Justitieminister STEN WICKBOM:

Fru talman! Per Stenmarck har – mot bakgrund av vissa uppgifter om att passpolisen i Trelleborg kommer att få minskade resurser – frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att tillgodose resenärernas krav på en snabb och smidig passkontroll.

Passkontrollverksamheten i Trelleborg liksom på alla andra orter med passkontroll skall naturligtvis bedrivas på ett sådant sätt att de resande inte drabbas av onödiga förseningar. Enligt min bedömning har polismyndigheten i dag tillräckliga resurser för att klara denna målsättning. Någon minskning av resurserna är inte planerad. Polismyndigheten har däremot aktualiserat vissa frågor om det kommande resursbehovet, bl. a. mot bakgrund av att en ökad passagerartrafik förutses. Dessa frågor övervägs för närvarande av rikspolisstyrelsen.

Om åtgärder för att förhindra att soldater drabbas av köldskador

Om resurserna vid passkontrollen

Prot. 1985/86:95.
13 mars 1986

*Om resurserna vid
passkontrollen*

Anf. 42 PER STENMARCK (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka justitieministern för svaret.

Sedan snart 25 år tillbaka bedrivs färjetrafik mellan Trelleborg och Travemünde. 1985 transporterades på denna sträcka 700 000 passagerare samt långt över 100 000 personbilar och lika många lastbilar och trailrar. Med investeringar i miljardklass kommer kapaciteten att öka kraftigt, vilket i sin tur sannolikt innebär att över en miljon passagerare årligen trafikerar linjen bara om några få år.

Detta är bra på många sätt. Det är bra för svensk turism, där stora investeringar gjorts av kommuner, av Sveriges turistråd och av privata intressenter – allt i syfte att förbättra ett, åtminstone tidigare, alltför dåligt turistnetto.

Färjetrafiken är också bra för svenskt näringsliv. Vad delar av detta näringsliv saknar är en tågfärja på ifrågavarande sträcka.

Men vad som är av utomordentligt vital betydelse är att vi kan erbjuda alla dessa resenärer en god service. Det första intrycket av ett nytt land får man, exempelvis som turist, ofta av landets passkontroll. Det är utomordentligt dålig reklam för oss om passkontrollen tar för lång tid eller på annat sätt inte fungerar tillräckligt smidigt.

En fullastad färja med omkring 1 800 passagerare kräver i dag ca 30 minuters passkontroll. Detta är nog de flesta beredda att acceptera. Med minskade resurser kan samma kontroll i framtiden komma att ta mellan en och två timmar i anspråk. Detta är utan tvivel en oacceptabel utveckling för alla parter. Jag vill hävda att det rör sig om minskade resurser redan i dag. Om justitieministern inte tror mig på den punkten kan han studera ett brev som har kommit från kommunstyrelsen i Trelleborg.

Jag ber mot denna bakgrund att få fråga: Är justitieministern beredd att i dag ge ett besked om att även han anser att en sådan här utveckling är oönskad och måste förhindras? Och vilka initiativ är regeringen beredd att ta i ärendet?

Anf. 43 Justitieminister STEN WICKBOM:

Fru talman! Jag har uttalat mig om resurserna för dagen, som jag bedömer vara tillräckliga.

Kommunstyrelsen i Trelleborg har ju skrivit just till mig, och det är fler som har gjort det. Man oroar sig över om resurserna skall vara tillräckliga framöver, när vi får den större färjan. De här breven har lämnats över till rikspolisstyrelsen, på vilken det ankommer att se till att vi också i framtiden har tillräckliga resurser härvidlag i Trelleborg, och jag är övertygad om att vi kommer att ha det.

Anf. 44 PER STENMARCK (m):

Fru talman! Trots att strömmen av asylsökande till Trelleborg praktiskt taget har upphört är bristen på passkontrollanter mer akut än någonsin. Detta beror främst på en kraftig ökning av trafiken både från Sassnitz och från Travemünde.

Om utvecklingen när det gäller resurserna blir den som väntas under de närmaste åren kan problemen komma att bli mycket stora. Det är därför

viktigt att vi i tid söker förebygga att sådana svarigheter uppstår. Målsättningen är, som jag antydde, att man i dag skall klara passkontrollen på 30 minuter. Med nuvarande utveckling kan kontrolltiden på kort sikt komma att fördubblas, och på längre sikt blir situationen ännu värre. Detta kan komma att kosta mycket pengar. Den tid färjan ligger i hamnen är redan i dag väldigt kort, och varje försening är utomordentligt dyrbar. Därför är det väsentligt med ett positivt besked från justitieministern.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på fråga 1985/86:410 om iakttagelser av utländska medborgares uppträdande i anslutning till visst regemente

Anf. 45 Justitieminister STEN WICKBOM:

Fru talman! Göthe Knutson har – mot bakgrund av vissa uppgifter om att utländska medborgare visat intresse för Hälsinge regemente, I 14, i Gävle och dess anställda och deras bostäder – frågat försvarsministern vilken bedömning han gör beträffande det inträffande.

Frågan har överlämnats till mig.

Enligt vad jag har inhämtat känner polisen till de uppgifter som åsyftas i frågan. Det ankommer på polisen att bedöma situationen och vidta de åtgärder som föranleds av vad som kan ha inträffat. Jag har inte några andra kommentarer med anledning av frågan.

Anf. 46 GÖTHE KNUTSON (m):

Fru talman! Jag hade tänkt att få tacka försvarsministern för det här svaret, men justitieministern har alltså tagit över. Jag måste nog säga, med all aktning för statsrådet, att jag är missnöjd med svaret. Visst går det att göra en bedömning.

Ännu en gång har TIR-märkta, i detta fall polska, långtradare stannat vid ett militärt förband och besättningarna har där enligt vittnesuppgifter fotograferat anläggningen. Den händelsen kan sättas i samband med att s. k. tavelförsäljare, företrädesvis hemmahörande i Polen, har opererat i området, dels bland försvarsanställda, dels bland andra offentliganställda.

Det här är inga hemliga uppgifter. Jag har kontrollerat tidnings- och radiouppgifterna med pressofficeren, och genom riksdagens upplysningstjänst har jag alla uppgifter.

Det skulle vara mycket intressant, inte bara för mig utan för svenska folket, för allmänheten, att få veta ett statsråds- försvarsministerns eller som nu justitieministerns – bedömning av dessa ständiga händelser. Min fråga är ställd med anledning av den händelse som senast har iakttagits.

Det är inget tvivel om att säpo bedömer det inträffade som mycket allvarligt. Jag ber att få hänvisa till en rad olika tidningsartiklar som har beskrivit händelseförloppen och bl. a. återger säpo-chefens oro.

Nu vill jag fråga justitieministern: Delar justitieministern svenska folkets oro för den agentverksamhet som pågår i vårt land?

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 47 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Kerstin Ekman har – mot bakgrund av postverkets regler för föreningsbrev – frågat mig om jag är beredd att vidta åtgärder som svarar mot de krav som kan ställas på att svenskt föreningsliv skall ha immunitet och föreningarna skall vara självständiga.

Det är postverket självt som beslutar om regler och avgifter för det s. k. föreningsbrevet.

Bakgrunden till det nuvarande systemet med föreningsbrev är följande. Som en följd av regeringens beslut om omläggning av portosystemet år 1981, som bl. a. innebar att trycksaksportot avskaffades, beslöt postverket införa föreningsbrev. Många ideella föreningar skulle annars ha drabbats av stora portohöjningar till följd av att trycksaksportot avskaffades, och avsikten med föreningsbrev var att mildra dessa effekter.

Enligt de ursprungliga reglerna fordrades dels att avsändaren var en ideell, allmännyttig förening, dels att ett visst antal försändelser lämnades in över disk på ett postkontor. Vid en utvärdering som postverket gjorde för något år sedan konstaterades att även andra än de avsedda föreningarna använde sig av föreningsbrev. Även reglerna om antal försändelser visade sig, enligt postverket, vara krångliga och svåra att följa.

De nya reglerna innebär att ett system med föreningsabonnemang har införts. Med det nya systemet blir det lättare för postverket att avgränsa förmånen av att få de något lägre portona till de ideella och allmännyttiga föreningarna.

Anf. 48 KERSTIN EKMAN (fp):

Fru talman! Jag tackar kommunikationsministern för svaret.

Jag undrar om inte kommunikationsministern och jag kan vara eniga om att de allra flesta föreningar som drabbas måste lita helt på ideella insatser. De människor som genom sina ideella insatser gör det möjligt att öka gemenskapen, de får ännu en börda att bära.

Portohöjningen slår hårt och gör det svårare att hålla kontinuerlig och tät kontakt med medlemmarna.

Kommunikationsministern säger att bakgrunden till bestämmelserna om föreningsbrev är att trycksaksportot avskaffades och att postverket då beslöt införa föreningsbrev.

Det är en sanning med modifikation. Man tog bort möjligheten att skicka öppna försändelser till lägre kostnad. Då blev det en storm mot detta. Inför detta retirerade postverket och införde föreningsbrev. Nu slår postverket alltså till igen.

Postverket skall nu syna föreningarna och bestämma vilka som skall åtnjuta denna förmån. Jag vill ställa ytterligare några frågor till kommunikationsministern.

Vad är det för skillnad på scoutföreningar och pensionärsföreningar? Den ena skall kunna skicka föreningsbrev, den andra inte. Vad är det för skillnad på invandrarföreningar och kamratföreningar? De förra får skicka föreningsbrev, de senare inte.

Ungdomsorganisationer skall kunna skicka föreningsbrev, men inte båtklubbar. Var hamnar t. ex. seglarföreningar?

Ytterst avgörs detta av postverket, som tydligen har den absoluta sanningen i sin hand. Är det inte otillfredsställande att postverket skall syna varje förening innan verket ger sitt ja eller nej? Postverket är ett monopolföretag. Av ett sådant måste man fordra mera än av andra företag. Postverket skall vara ett serviceföretag.

Anf. 49 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Jag tror att de flesta föreningar kommer att uppfatta detta system som ganska fördelaktigt. Bl. a. har reglerna ändrats så att de inte längre behöver skicka ett visst minsta antal för att kunna utnyttja det förmånliga portot.

När det sedan gäller avgränsningen av olika föreningar har jag uppfattat postverkets bestämmelser så att man vill skilja mellan å ena sidan allmännyttiga och ideella föreningar och å andra sidan rent ekonomiska föreningar. Jag undrar om inte Kerstin Ekman och jag kan vara överens om att ekonomiska föreningar av olika slag inte bör ha förmåner av denna typ. Det är den rent ideella föreningsverksamheten som skall stödjas.

Anf. 50 KERSTIN EKMAN (fp):

Fru talman! Ack ja, postverket har tid att kosta på sig att sända ut fina små lappar som man kan läsa, men av dessa framgår inte direkt att det förhåller sig på det sättet som kommunikationsministern säger.

Så t. ex. skulle inte villaföreningar, kamrat- eller släktföreningar och båtklubbar få denna förmån. Men graden av idealitet bestäms ju av vad en villaförening gör. Den behöver inte vara en ekonomisk förening. Den kan vara en förening för att människorna skall träffas och vara tillsammans. Lika väl kan båtklubbar, som jag sade, vara seglarföreningar och utgöra en bra form för ungdomar att komma tillsammans. Det är hela tiden frågan om huruvida den absoluta sanningen finns hos dem som sitter i postverket och bestämmer vilka som skall få skicka föreningsbrev och vilka som inte skall få göra det.

Är inte detta en onödig byråkratisk ordning? Var det inte bättre med den gamla metoden?

Anf. 51 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Jag har i varje fall ännu inte hört talas om några problem med denna gränsdragning. Jag utgår ifrån att man nog kommer att följa utvecklingen och återkomma ifall sådana problem uppstår.

En del av de föreningar som Kerstin Ekman gav exempel på borde, föreställer jag mig, kunna gå under beteckningen idrottsföreningar och alltså inte utgöra något problem.

Anf. 52 KERSTIN EKMAN (fp):

Fru talman! Anledningen till att kommunikationsministern inte hört något är att detta är så nytt. Föreningarna fick inte reda på detta förrän de efter den

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

Meddelande om interpellationer

1 mars kom till postverket och skulle lämna in sina föreningsbrev. Då fick de veta att de skulle komma tillbaka med en ansökan, lämna in sina stadgar och visa vilken styrelse de hade. Sedan skulle de få reda på om de fick skicka föreningsbrev eller inte.

Överläggningen var härmed avslutad.

21 § Anmälades och bordlades

Proposition

1985/86:128 Vissa sjukförsäkringsfrågor för studerande

22 § Anmälades och bordlades

Motionerna

1985/86:320 av *Sivert Andersson* och *Birgitta Johansson*

1985/86:321 av *Britta Bjelle* och *Kjell Johansson*

1985/86:322 av *Karin Israelsson*

Kilometerskatten (prop. 1985/86:92)

23 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställts

den 13 mars

1985/86:146 av *Paul Lestander* (vpk) till utrikesministern om åtgärder mot radioaktiva utsläpp från engelsk upparbetsanläggning:

I TV-sändning den 12 mars skildrades hur de radioaktiva utsläppen från Sellafield nu påverkar även det svenska fisket. Englands roll som en av de största utsläpparna till svenskt luftrum är känd sedan tidigare. Detta nya hot mot vår och hela Nordsjöområdets marina miljö måste mötas med aktiva svenska insatser. Utsläppen och den sanslösa hanteringen av det radioaktiva avfallet måste ersättas med åtgärder som minimerar riskerna.

Mot bakgrund av det ovan anförda vill jag ställa följande frågor till utrikesministern:

1. Kommer Sverige att ta upp Englands radioaktiva utsläpp i FN eller något annat internationellt organ?
2. Avser den svenska regeringen att ta kontakt med andra berörda nationer för ett gemensamt handlande?
3. Kan någon form av bojkottaktion vara tänkbar som ett påtryckningsmedel för att få till stånd en ändring i Thatcher-regeringens cyniska hantering av de ytterst farliga radioaktiva gifterna från den engelska upparbetsanläggningen?

1985/86:147 av *Lars Ernestam* (fp) till statsrådet Birgitta Dahl om åtgärder för att minska kväveutsläppen:

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

Meddelande om interpellationer

Utsläppen av kväveoxiden bedöms vara en betydelsefull faktor i samband med skogsdöden. Riksdagen har beslutat om införande av skärpta avgaskrav för personbilar, och fr. o. m. 1989 års bilmodeller kommer USA-kraven att gälla obligatoriskt. De hårdare avgaskraven slår dock igenom först på lång sikt. Det tar ända upp till 20 år innan bilparken omsatts, och samtidigt beräknas trafiken under motsvarande period öka betydligt.

Erfarenheten från USA visar att det finns vissa brister med katalysatorreningen. Livslängden för en katalysator är begränsad, och vanliga bilägare har använt felaktigt bränsle som sätter katalysatorn ur funktion. Det är angeläget att man genom forskning får fram alternativa metoder för avgasreningen.

Det finns en rad åtgärder som kan vidtas vid sidan av bättre avgasrening för nya personbilar. Det gäller behovet av rening också av dieslavgaserna och stimulanser för frivillig övergång till bättre avgasrening för den befintliga bilparken. Det är angeläget att få klarlagt om regeringen avser att vidta några åtgärder inom en snar framtid.

Andra viktiga frågeställningar gäller hastighetsgränserna, körsätt och motorinställning. Det är klarlagt att det finns ett samband mellan körhastighet och graden av kväveutsläpp. Högre hastigheter ger större utsläpp. I detta sammanhang är det angeläget att vägtrafikanterna i större utsträckning än för närvarande håller fastställda hastighetsgränser. Enligt min uppfattning behöver aktiva insatser vidtas av regeringen dels beträffande trafikövervakningen, dels vad gäller information till bilägarna. En bred informationskampanj, förslagsvis i samarbete med bilägarorganisationerna, är angelägen. Jag önskar få information om vilka åtgärder regeringen avser att vidta.

Informationsinsatserna bör förutom hastighetsgränserna också gälla körsätt, tomgångskörning och motorinställning. Frivilliga åtgärder kan många gånger betyda mer än lagreglerade åtgärder. Det bör ligga i motororganisationernas intresse att medverka i en sådan kampanj. Staten bör med hänsyn till samhällsnyttan och den pågående skogsdöden ställa resurser till förfogande.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga statsrådet Birgitta Dahl vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att minska kväveutsläppen genom

- a) bättre rening av avgaserna från den befintliga bilparken,
- b) skärpta regler för avgasrening av dieseldrivna fordon,
- c) bättre övervakning av hastighetsgränserna samt
- d) ökade informationsinsatser om hastighetsgränsernas, körsättens och motorinställningens betydelse.

1985/86:148 av *Karl-Erik Persson* (vpk) till socialministern om förstatligande av läkemedelsindustrin:

Läkemedelsindustrins drivkraft är profit och lönsamhet, inte samhällsengagemang och idealitet. Läkemedelsindustrin marknadsför och säljer det som går att sälja med vinst, oavsett om det man säljer är bra eller dåligt, viktigt eller oviktigt, hälsosamt eller skadligt.

Mest uppmärksammat nu är företagen Fermentas och Volvos hoppande fram och tillbaka i olika läkemedelsföretag. Det är ett bevis på att man kommer att fortsätta eller öka spekulationen inom läkemedelsindustrin, där det tycks finnas oanade vinster att göra på människors sjukdom och olycka.

I dag säljs många värdelösa och olämpliga preparat av gammal vana. Läkemedelsförsäljare fortsätter att informera enskilda läkare, som har dålig tillgång till objektiva jämförelser. På apoteken säljs mindre verksamma, men trots detta ofta olämpliga medel mot olika symtom, t. ex. medel mot halsinfektion – medel som inte ansetts tillräckligt skadliga för att förbjudas, men heller inte tillräckligt bra för att få registreras som läkemedel. Att medlen är verkningslösa eller olämpliga är oftast inte något skäl för läkemedelsföretaget att dra bort dem från försäljningen.

Då staten omkring 1970 övertog en del läkemedelsföretag fanns förhoppningar om en radikal omorientering inom hela läkemedelsindustrin. De nuvarande statliga läkemedelsföretagens misslyckande eller bristande intresse att förändra läkemedelsbranschen visar bara på den privata industrins grundligt etablerade positioner. Den sanering som skett inom läkemedelsindustrin de senaste åren har inte skett spontant, genom ett ökat ansvarstagande från branschens sida eller för att marknadsförarna avstått från försäljning av ett dåligt preparat. Nej, saneringen har drivits fram av en allt starkare opinion bland allmänheten, sjukvårdspersonal och statliga kontrollmyndigheter. För att ytterligare förbättra situationen, öka läkemedlens säkerhet, förhindra onödig medicinering, förebygga skador på grund av biverkningar och samtidigt spara stora summor pengar till samhället, fordras fortsatta kraftåtgärder.

Jag anser att ett förstatligande av läkemedelsindustrin skulle undanröja flera missförhållanden genom att vinsten inte längre skulle vara huvudsyftet med verksamheten.

Är man från regeringens sida beredd att vidta snara åtgärder mot läkemedelsindustrins spekulativa delar med inriktning på ett förstatligande av läkemedelsindustrin?

24 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 12 mars

1985/86:418 av *Bengt Kindbom* (c) till industriministern om de industriella satsningarna i Uddevallaregionen:

”Behöver ni expansionsutrymme? Funderar ni på att starta upp något nytt? Förlägg då verksamheten till Stor-Uddevalla!”

Så inleds en broschyr med syftet att värva företag till Uddevallaregionen. I broschyren beskrivs bl. a. de ekonomiska fördelar en etablering i Uddevallaregionen får genom det s. k. Uddevallapaketet.

Värningskampanjen för att få företagare att flytta till Uddevallaregionen med hjälp av det stora statliga stödet riskerar att hårt drabba de omkringliggande kommunerna i bl. a. Skaraborg. Något motsvarande stöd utgår inte till kommuner som Skara, Götene, Vara och Töreboda. Satsningen på Uddevalla får betalas med arbetslöshet i kringliggande län och kommuner.

I exempelvis Töreboda kommun har sysselsättningen minskat med ca 700 arbetstillfällen under de senaste sju åtta åren. Effekterna för den kommunen är större än för Uddevalla vid varje förlorat arbetstillfälle.

Med hänvisning till vad som ovan anförts vill jag fråga industriministern:

På vilket sätt avser regeringen att motverka den negativa utvecklingen som satsningarna i Uddevallaregionen riskerar att leda till i kommuner såsom Skara, Vara, Götene och Töreboda?

den 13 mars

1985/86:419 av *Olle Östrand* (s) till arbetsmarknadsministern om en ny landsvägsbro över Ljusnan i Söderhamns kommun, m. m.:

I kompletteringspropositionen våren 1985 anvisades 32 milj. kr. till en ny landsvägsbro över Ljusnan i Söderhamns kommun. Det visade sig senare att de anvisade medlen understeg de verkliga kostnaderna med ca 13 milj. kr. varför projektet inte kunde påbörjas.

Det finns förslag om att i direkt anslutning till landsvägsbron bygga en ny järnvägsbro, som också är färdigprojekterad. Båda brobyggena kan sättas i gång samtidigt med kort varsel, vilket måste vara samhällsekonomiskt riktigt. Arbetslösheten har under vintern varit besvärande hög inom regionen och då speciellt bland byggnadsarbetarna – ca 20 %. Samma höga arbetslöshet väntas bestå under resten av året, eller t. o. m. öka något.

Mot den bakgrunden vill jag ställa följande fråga till arbetsmarknadsministern:

Är statsrådet beredd medverka till att medel anvisas i nästa kompletteringsproposition så att båda broarna kan påbörjas?

1985/86:420 av *Hugo Hegeland* (m) till statsrådet Birgitta Dahl om språkfel m. m. i industridepartementets pressmeddelanden:

I industridepartementets pressmeddelande nr E 16/86 angående regeringsbeslut om program för utsläppsbegränsande åtgärder vid svåra hårdhaverier vid kärnkraftverk förekommer flera grava språkfel, skrivfel och interpunktionsfel. Med anledning härav vill jag fråga:

Är statsrådet beredd att vidta åtgärder i syfte att undvika liknande felaktigheter i kommande pressmeddelanden från industridepartementet?

Prot. 1985/86:95
13 mars 1986

1985/86:421 av Börje Hörnlund (c) till finansministern om regeringsöverläggningar med kommunerna i ekonomiska frågor:

Meddelande om frågor

Det har tidigare varit sed att regeringen inbjuder kommun- och landstingsföreträdare till överläggningar om ekonomiska frågor som berör kommunerna och landstingen.

De förslag som regeringen nu lagt fram påverkar starkt den kommunala och landstingskommunala ekonomin. Regeringen har emellertid inte inbjudit till överläggningar i frågan.

Jag vill därför fråga finansministern:

Är regeringen inte längre intresserad av att överlägga med företrädare för kommunerna och landstingen om ekonomiska frågor som ytterst berör nivån på den kommunala utdebiteringen eller omfattningen av det kommunala serviceutbudet?

25 § Kammaren åtskildes kl. 16.10.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Gunborg Apelgren